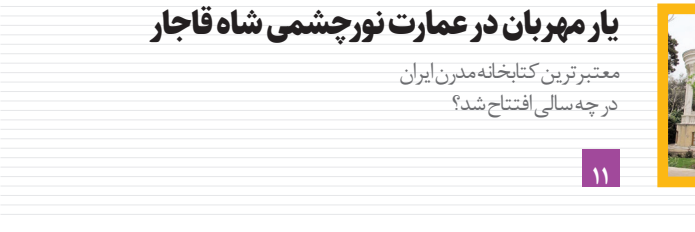

گستره زبان فارسی؛ از فلسطین تا قرقیزستان

مروری بر شعر و ادبیات فلسطین در گفت‌وگو با غلامرضا امامی مترجم آثار «فسان کنفانی»

۱۰

یکشنبه ۲۷ فروردین ۱۴۰۲ | ۲۵ رمضان ۱۴۴۴ | سال سی‌ویکم | شماره ۹۱۷۴۹

یار مهربان در عمارت نورچشمی شاه قاجار

معتبرترین کتابخانه مدرن ایران در چه سالی افتتاح شد؟

۱۱

همیشه برای زندگی

گفت‌وگو با امام جماعتی که حدود ۲۰۰ نوجوان را جذب مسجد کرده است

شادی به سبک بچه‌های مسجدی

مهدیه تقوی‌راد
روزنامه‌نگار

در مخیله‌شان هم نمی‌گنجید که شاید روزی برای درس خواندن، ورزش کردن، مشاوره گرفتن و... به مسجد بیایند. حالا خانواده‌های ۲۰۰نوجوان خیال‌شان از بیرون رفتن بچه‌هایشان از خانه آسوده است و می‌دانند که مسیر آنها به مسجد منتهی می‌شود و امام جماعت جوان مسجد حواشش به فرزندانشان هست.

سال ۱۳۹۰ بود که حجت‌الاسلام محسن نصیری بعد از سال‌ها تحصیل در شهر قم تصمیم گرفت تا به زنجان برود که تا به قول خودش به کار مورد علاقه‌اش که تبلیغ دین است، بپردازد: «تبلیغ در راه دین یکی از وظایفی بود که حس می‌کردم باید آن را تا جایی که در توان دارم بپذیری کنم به همین دلیل تصمیم گرفتم تا به زنجان برگردم و در کنار کار تبلیغ، در حوزه علمیه زنجان در سطح یک و دو تدریس کنم.»

اما کار به همین آسانی‌ها هم نبود، زمانی که نصیری به مسجد ثارالله آمد فضا آنگونه که پیش‌بینی می‌کرد نبود، مثل بیشتر مساجد اعضای هیأت امانی مسجد و اعضای پایگاه بسیج با یک‌دیگر اختلافات فراوانی داشتند و نمی‌شد که یک شنبه این اختلافات رفع و رجوع شود. نصیری با یادآوری خاطرات آن سال‌ها می‌گوید: «سال ۳ زمان برد تا بتوانیم موانعی که بر سر راهمان وجود داشت را برطرف کرده و اعتماد مردم محله را جلب کنیم. در این مدت البته بیکار ننشستیم؛ نیروهایی که نیاز داشتیم تا برای کارهای فرهنگی در کارمان باشند از بین هم محله‌ای‌هایی که به مسجد می‌آمدند انتخاب کردیم و در این مدت به تربیت آنها مشغول بودیم.»

مسجد ثارالله از سال ۱۳۹۴ شروع شد و کم‌کم ۲۰ نفر از نوجوانان محله جذب مسجد و فعالیت‌های آن شدند و هر سال همین تعداد

حسین اسلام‌پور
پژوهشگر

تمام کسانی که با کودک کار کرده و به‌نوعی به عرصه کار با کودک وارد شده‌اند، در یافته‌اند که ایجاد مسجد مهدها، مطالبات و ملاحظات ویژه خود را دارد. یکی از دغدغه‌های مهم کانون‌های فرهنگی مساجد، ایجاد ارتباط ماندگار مسجد با کودکان و نوجوانان است. به‌یاد‌نشتن چنین ارتباطی در نواشدن شهید شیرین جداییبها به کام کودکان است تا بتوانند با آن انس بگیرند. یکی از بسترهای مناسب برای ایجاد و تداوم چنین ارتباطی، بنای مسجد مهدهاست؛ مکان‌هایی که می‌توانند در بخش مناسبی از مسجد و یا ایوار ویژه کودک مهیا شوند و زمینه حضور کودکان را فراهم کنند.

تأسیس رسمی یک مهد کودک زیر نظر شخصیت حقوقی مسجد و در کنار یا داخل مسجد ایده مناسبی در این زمینه است. داشتن کودکان و نوزادان و مشکل نگهداری آنها حین نماز یا سایر مراسم، مهم‌ترین مشکل کاهش شرکت مادران در مسجد است. همسیند که در مسجد هستیم که پیامبر(ص) خود و اصحاب نیز کودکان خود را به مسجد می‌آوردند. نه‌تنها کودکان

محسن نصیری حالا نامی شناخته شده در کوچه پسکوچه‌های شهرک شهدای زنجان است؛ مسجدی که چند سالی است به محلی برای تربیت دینی نوجوانان تبدیل شده و صرفا برای اقامه نماز جماعت در های آن باز نمی‌شود. این مسجد کمتر از یک دهه است که مملو از شور و نشاط جوانان و نوجوانانی شده که حتی ۲۰۰نوجوان خیال‌شان از بیرون رفتن بچه‌هایشان از خانه آسوده است و می‌دانند که مسیر آنها به مسجد منتهی می‌شود و امام جماعت جوان مسجد حواشش به فرزندانشان هست.

شدند که مسجد جزو اماکن مقدس است و اگر قرار است در کنار یکدیگر تفریحی را داشته باشند باید در زمان خودش آن را انجام دهند. در کنار این مباحث به بچه‌ها آموزش دادیم که چطور با پدر و مادر و اعضای خانواده رفتار کنند که موجبات ناراحتی آنها را فراهم نکند.»

الگوسازی برای نسلی که بیشتر با فضای مجازی مانوس شده و مورد هجوم انواع و اقسام اطلاعات درست و نادرست است، یکی دیگر از اقدامات نصیری در سال‌های اخیر بوده است: «برای اینکه بتوانیم آنگوهای درستی را به بچه‌ها معرفی کنیم به سراغ زندگی‌نامه شهدا رفتیم. برای این منظور کتاب‌هایی که در ارتباط با زندگی شهدا نگارش شده را خریداری کردیم و به‌صورت امانی در اختیار بچه‌ها قرار دادیم تا کتاب‌ها را مطالعه کنند و در کلاسی که به همین منظور تشکیل می‌شود برداشت‌شان را از کتاب و زندگی شهید برای دیگران بازگو می‌کنند.»

راهی برای انس با هیئت

مانوس شدن بچه‌ها با هیئت و نیفتادن آنها به افراط و تفریط مسئله دیگری است که نصیری به آن اشاره می‌کند و می‌گوید: «برای اینکه بچه‌ها گرفتار سبک‌های جدیدی که چند سالی است در بین نوجوانان هیبتی راه افتاده و مقبول هم نیست، نشوند، تصمیم گرفتیم تا ضمن تشکیل یک هیئت در مسجد

هم نحوه عزاداری صحیح و اصولی را به آنها آموزش دهیم و هم ضمن توسل کردن به اهل بیت (ع) بچه‌ها از معارف دینی بهره ببرند و گرفتار سبک‌هایی که هیچ جایگاهی در دین‌مان ندارند، نشوند. هیئت هفتگی مسجد ثارالله برای آشنایی هر چه بیشتر بچه‌ها و خانواده‌هایشان با معارف دینی هر پنجشنبه بعد از نماز مغرب و عشا برگزار می‌شود که مسئولیت برگزاری آن هم مانند دیگر فعالیت‌های مسجد با بچه‌هاست و همین مسئله باعث شده تا بچه‌ها قبول می‌شود هم با کار و خرد جمعی آشنا شوند و هم برنامه‌هایی که اجرا می‌کنند اثرگذاری بیشتری برایشان داشته باشد.»

برای این منظور نصیری از افراد با تجربه‌ای که در سطوح ۹حوزه تحصیل می‌کنند بهره برد تا بتواند به‌صورت اصولی راه درست را به بچه‌های مسجد نشان دهد. در کنار این مسئله یک نظام‌نامه هم برای ارتباط خانواده‌ها با مسجد تدوین شد که هر ماه جلساتی در ارتباط با سواد رسانه‌ای و جایگاه تربیت در خانواده و تربیت جنسی بچه‌ها تشکیل می‌شود که مورد استقبال خانواده‌ها نیز قرار گرفته است.

شبستانی برای کتابخوانی

نصیری برای اینکه بچه‌ها بتوانند بهره بیشتری از فضای مسجد ببرند چند سالی می‌شود که شبستان مسجد را به کتابخانه تبدیل کرده و زیرزمین مسجد را هم برای کلاسی‌های آموزشی و ورزشی و تفریحاتی از قبیل تنیس و ریز میز و فوتبال دستی آماده شده است. خانواده‌ها هم با علم به اینکه بچه‌هایشان در محلی امن و زیر نظر فردی مشغول فعالیت و تفریح هستند که امین محله است، با خیال

نکته

چگونه کودکان را با مسجد آشنا کنیم؟

یکی از روش‌های تربیت کودکان که مورد تأکید معصومان(ع) است، شرکت دادن آنان در مکان‌ها و مراسم‌های مذهبی است. شرکت دادن کودکان در مراسم مذهبی، از روش‌های مؤثر آشناسازی آنان با ارزش‌های اسلامی است؛ زیرا کودک با چشم خود صحنه‌های حضور مسردم در مراکز دینی را مشاهده می‌کند و شیوه ابراز احساسات نسبت به بزرگان دین را فرامی‌گیرد. به‌ویژه، مشارکت کودک در نماز جماعت و بردن او در مسجد نقش اساسی در تربیت دینی او دارد؛ زیرا مسجد از جایگاه رفیعی در اسلام برخوردار است و نمازاسلام به‌شمار می‌رود. همراه بردن کودکان و نونهالان به مسجد و شرکت دادن آنها در نماز جماعت، از یک سو این صحنه‌ها را جذاب‌تر می‌کند و از سوی دیگر، تصویر این منظره‌ها را در ذهن آنان زنده‌نگه‌می‌دارد و موجب تشویق آنها به بر بایی برنامه‌های دینی و به‌ویژه، نماز جمعه و جماعت می‌شود.

♦ ♦ ♦

حضور کودکان با والدین یا پدر بزرگ و مادر بزرگ خود در مسجد می‌تواند زمینه‌ار تباط آنان با این‌سکان مذهبی را فراهم کند. اما والدین و نمازگزاران لازم است نکاتی را برای تشویق و ترغیب کودکان به حضور در مسجد رعایت کنند.

♦ ♦ ♦

آشناکردن کودکان با مسجد و شرکت در برنامه‌های مذهبی در تربیت اسلامی آنها نقش مؤثری دارد. بهتر است بخش فرهنگی مساجد با برگزاری کلاس‌های آموزشی مناسب با سن کودکان آنها را با نکات لازم برای حضور در مسجد آشنا کنند.

♦ ♦ ♦

کودکان به‌خصوص پسربچه‌ها بر جنب و جوش هستند و ممکن است با دین‌همسن سالان خود در مسجد نمانند و این امر تا حدودی موجب برهم خوردن آسایش ساکنان شده‌بود. حضرت امام بارها از آنان عذرخواهی کردند. همچنین در روزهای پایانی اقامت که قصد ترک آنجا را داشتند برای اهالی روستا هدیه فرستادند و از اینکه برایشان مزاحمت ایجاد شده‌است، عذرخواهی کردند. این موضوع در خاطرات شهید مهدی عراقی هم نقل شده‌است.

دیدار در نوفل لوشاتو، نوشته فرامرز شاع حسینی- صفحه ۲۴۵

♦ ♦ ♦

توصیه شده است هنگام برگزاری نمازجماعت، کودکان و نوجوانان میان شهید می‌شوند و از صحبت‌ها و نصیحت‌های آنها بپرهمنند می‌شوند. ضمن اینکه روزهای یکشنبه هر هفته هم جلسات خانگی قرآن کریم با هماهنگی در خانه یکی از اهالی محل تشکیل می‌شود و یک جلسه نیز در همان روز در صحن مسجد با حضور استادان قرآنی در بخش‌های قرآنت، ترتیل، روخوانی و روانخوانی برگزار می‌شود و روزهای سه‌شنبه نیز محفل انس باقرآن برای گروه‌های سنی ۱۴ تا ۱۸سال ویژه آقایان و روزهای سه‌شنبه دوره‌های تفسیر قرآن کریم و معارف اهل‌بیت(ع) و روزهای یکشنبه هم کتابخوانسی و فعالیت‌های علمی برگزار می‌شود.»

♦ ♦ ♦

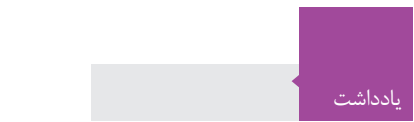
لازم است والدین قبل از همراه آوردن کودکان در فرمودند: «خالت در سیاست نه‌تنها وظیفه همه هست، وظیفه زن‌ها هم هست، زن‌ها هم باید در صحنه باشند.»

♦ ♦ ♦

رعایت ادب و احترام به بزرگ‌تر از نکات مهمی است که کودکان در محیط مسجد مشاهده می‌کنند و آموزش می‌یابند.

♦ ♦ ♦

سپردن مسئولیت به کودکان مانند توزیع مهر و سجاده، توزیع شیرینی و سجاد اعیاد مذهبی، مکیب شدن و تشویق کردن آنها در قبال انجام این مسئولیت‌ها از نکات مهمی است که منجر به تشویق کودکان و انس کودکان با مسجد خواهد شد.

یادداشت

نگاهی به سبک زندگی امام خمینی^{ره}

امام خمینی(ره) یکی از رهبران تأثیرگذار دنیا بودند که در سال‌های قبل و پس از انقلاب با نوع خاص زندگی‌شان که مبتنی بر تقوی و رعایت حدود شرعی و انسانی بود، توجه بسیاری از افراد ملت‌های مختلف را به‌خود جلب کردند. با هم نگاهی به برخی از موضوعات مورد توجه این رهبر دینی و سیاسی و اجتماعی که در خاطرات اطر اقیانسان ذکر شده، می‌اندازیم.

امام خمینی(ره) به‌طور جدی مردم را از بی‌نظمی و هرج و مرج برحذر می‌داشتند و بر اجرای قانون اساسی بسیار تأکید می‌کردند. این امر را می‌توان در پاسخ ایشان به بسیاری از استفتائات مشاهده کرد که مکرر در پاسخ به سؤال‌های مربوط به درخواست اجازه تصرف در زمین و... می‌فرمودند: «طبق مقررات جمهوری اسلامی.»

تقدیر ایشان به رعایت قانون را می‌توان هنگام اقامت‌شان در پاریس نیز مشاهده کرد؛ زمانی که امام در پاریس حضور داشتند دوستانشان گوسفندی تهیه کرده بودند و به حیاط خانه اجارامی امام آورده بودند تا هم قربانی شود و هم گوشتش حلال و با ذبح اسلامی فراهم شود، اما پس از ذبح، امام روح‌الله از غذایی که با گوشت آن گوسفند تهیه شده‌بود نخوردند و علت آن را اینکه گوشت بیان کردند: «شما برخلاف قانون فرانسه رفتار کردید، طبق قانون فرانسه‌ه رای حفظ بهداشت محیط‌بست نباید گوسفند را در اینجا ذبح کرد، چرا برخلاف قانون رفتار کردید؟»

♦ ♦ ♦

بزرگداشت حق مردم

این نحوه رفتار ایشان حتی در موارد جزئی‌ترین دیده می‌شد، نقل شده‌است که امام به‌خمتکار منزل‌شان به نام سیدمر تقی می‌گفتند: «شنیده‌ام که وقتی در صف نان می‌ایستی می‌گویند این خدمتکار اقااست و تو را جلو می‌برند و بی‌نوبت نان می‌دهند، این کار را نکن، تو هم مانند سایر مردم در صف بایست، خوب نیست که از این خانه کسی برای خرید بیرون رود و بی‌نوبت خرید کند.»

حضرت امام(ره) همیشه پایبند به رعایت حقوق دیگران به‌ویژه همسایگان بودند، و دیگران را نیز به این امر توصیه می‌کردند. این نگاه ایشان در ارتباط با همسایگان در زمان اقامت در نوفل لوشاتو هم صادق بود. از آنجا که روستای نوفل لوشاتو گنجایش حجم رفت‌وآمد خیرنگاران و شخصیت‌هایی را که به دیدار امام می‌آمدند را نداشت و این امر تا حدودی موجب برهم خوردن آسایش ساکنان شده‌بود، حضرت امام بارها از آنان عذرخواهی کردند. همچنین در روزهای پایانی اقامت که قصد ترک آنجا را داشتند برای اهالی روستا هدیه فرستادند و از اینکه برایشان مزاحمت ایجاد شده‌است، عذرخواهی کردند. این موضوع در خاطرات شهید مهدی عراقی هم نقل شده‌است.

دیدار در نوفل لوشاتو، نوشته فرامرز شاع حسینی- صفحه ۲۴۵

حضور بانوان در فعالیت‌های اجتماعی

حضرت امام(ره) برخلاف اعتقاد بسیاری از شخصیت‌های هم‌عصر خودشان اصرار به ضرورت حضور بانوان در اجتماع داشتند و در موارد متعددی با تمامیت به دفاع از آن برخاستند. در خاطرات مرحوم مرضیه حدیدچی از مبارزان فعال دوران انقلاب از اعضای هیأت اعزامی به شوروی برای ابلاغ پیام امام خمینی(ره) به گورباچف آمده‌است: «در فرانسه که عده‌ای دانشجوی دختر و پسر از کشورهای مختلف آمده‌بودند تا امام را زیارت کنند و برای جلو نشتسته‌بودند و خانم‌ها پشت سرشان. وقتی امام می‌خواستند تشریف ببرند، خانم‌ها به ایشان گفتند آقایان جلو نشتسته‌بودند و ما نتوانستیم سؤال‌اتمان را طرح کنیم. امام به اتاق عبی رفتند و فرمودند: «من چند دقیقه اینجا می‌نشینم تا شما بیایید و سؤال‌اتان را طرح کنید». بعد خانم‌ها آمدند و سؤال‌اتشان را مطرح کردند. یکی از آنها گفت می‌خواهد ادامه تحصیل دهد، ولی بچه و شوهر دارد و آنها مایل هستند که بیشتر در خانه بمانند. امام فرمودند: «این مسائل نمی‌تواند مانع از یک‌دیگر باشد. شما آن را به‌تحو احسن انجام دهید، ولی تحصیل هم کنید.»

در جریان انتخابات مجلس اول هم تلاش‌های فراوانی انجام گرفت تا خانم‌ها شرکت در انتخابات محروم شوند. عده‌ای از نمایندگان مجلس، نامه‌ای خدمت امام نوشتند و تقاضا کردند که خانم‌ها را از انتخابات و رفتن به مجلس سنی و منع کنند. امام پاسخ این نامه را در یک سخنرانی دادند و فرمودند: «خالت در سیاست نه‌تنها وظیفه همه هست، وظیفه زن‌ها هم هست، زن‌ها هم باید در صحنه باشند.»

منبع: مجله زن روز، سوم اسفند سال ۱۳۶۹

درس و تفریح در کنار هم

در خاطرات خانم زهرا مصطفوی، دختر امام خمینی(ره) آمده‌است که ایشان هم خودش به درس و تفریح اهمیت می‌دادند و هم دیگران را به این امر متوجه می‌کردند، ایشان می‌گویند: «امام وقتی می‌دیدند سن روزهای تعطیل را هم مشغول درس خواندن هستیم می‌گفتند: اینطوری به جایی نمی‌رسلی، چون باید موقع تفریح، تفریح کنی. این مسئله را به یادم خودمان ماندند. توزیع خودی هم مکیب شدن و تشویق کردن آنها در قبال انجام این مسئولیت‌ها از نکات مهمی است که منجر به تشویق کودکان و انس کودکان با مسجد خواهد شد.

♦ ♦ ♦

رعایت ادب و احترام به بزرگ‌تر از نکات مهمی است که کودکان در محیط مسجد مشاهده می‌کنند و آموزش می‌یابند.

♦ ♦ ♦

سپردن مسئولیت به کودکان مانند توزیع مهر و سجاده، توزیع شیرینی و سجاد اعیاد مذهبی، مکیب شدن و تشویق کردن آنها در قبال انجام این مسئولیت‌ها از نکات مهمی است که منجر به تشویق کودکان و انس کودکان با مسجد خواهد شد.